

32001L0102

2002 1 10

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

L 6/45

TARYBOS DIREKTYVA 2001/102/EB

2001 m. lapkričio 27 d.

iš dalies keičianti Direktyvą 1999/29/EB dėl nepageidaujamų medžiagų ir produktų gyvūnų mityboje

(tekstas svarbus EEE)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį,

atsižvelgdama į 1999 m. balandžio 22 d. Tarybos direktyvą 1999/29/EB dėl nepageidaujamų medžiagų ir produktų gyvūnų mityboje ⁽¹⁾, ypač į jos 10 straipsnio a punktą,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Direktyva 1999/29/EB numato, kad pašarinės žaliavos gali būti išleistos į apyvartą Bendrijoje tik tuo atveju, jei jos yra sveikos, natūralios ir tinkamos prekybai,
- (2) Sąvoka „dioksinai“ taikoma 75 polichlorintų dibenzo-p-dioksinų grupei („PCDD“) ir 135 polichlorintiems dibenzfurano („PCDF“) giminingiems junginiams, iš kurių 17 kelia toksikologinį susirūpinimą. Toksiškiausias giminingas junginys yra 2,3,7,8-tetrachlordibenzo-p-dioksinas (TCDD), kurį Tarptautinė vėžio tyrimų agentūra ir kitos kompetentingos tarptautinės organizacijos pripažino kaip žinomą žmonių kancerogeną. Maisto produktų mokslo komitetas („SCF“), pritariant Pasaulinei sveikatos organizacijai (PSO), konstatavo, kad dioksinų kancerogeninis poveikis nepasireiškia, kai koncentracijos kiekis yra mažesnis už tam tikrą ribinę vertę. Kiti neigiami poveikiai, pvz., endometriozė, neurobiheviorizmo ir imuniteto slopinimo poveikiai pasireiškia esant gerokai mažesniai koncentracijos kiekiui, todėl šie poveikiai pripažinti tinkamais leistinai dozei nustatyti.
- (3) Polichlorintus bifencilus („PCB“) sudaro grupė 209 skirtingų giminingų junginių, kurie pagal jų toksikologines savybes gali būti suskirstyti į dvi grupes: 12 junginių savybės panašios į dioksinų toksikologines savybes, todėl jie dažnai vadinami „dioksinus primenantys PCB“. Kiti PCB nepasižymi dioksinų tipo toksiškumu, bet turi skirtingą toksikologinį profilį.
- (4) Kiekvieno dioksino arba dioksinus primenančių PCB giminingų junginių toksiškumo lygis yra skirtingas. Norint apibendrinti šių skirtingų giminingų junginių

toksiškumą ir palengvinti rizikos įvertinimą bei reglamentavimo priemonių kontrolę buvo suformuluota toksinio ekvivalentiškumo faktoriaus („TEF“) sąvoka. Tai reiškia, kad visų 17 atskirų dioksino giminingų junginių ir 12 dioksinus primenančių PCB giminingų junginių analizės rezultatai išreiškiami vienu kiekybiniu vienetu: „TCDD toksinio ekvivalento koncentracija“ („TEQ“).

- (5) Dioksinai ir PCB yra ypač atsparūs chemiškai ir biologiškai skaidymui, todėl jie lieka aplinkoje ir kaupiasi pašaruose bei patenka į žmonių maisto grandinę.
- (6) Aplinkoje išsklaidyti dioksinai, PCB ir dioksinus primenantys PCB sudaro foninę taršą, veikiančią visus sausumos augalus, kuriuos gyvuliai ėda tiesiogiai arba kurie naudojami kaip pašarinės žaliavos gyvūnų pašarams, ir vandeninę maisto grandinę. Be to, tai taikoma dirvožemiui, kuris gali užteršti pašarines žaliavas arba kurį gyvuliai gali tiesiog suėsti. Be foninės taršos, pašarinės žaliavos gali būti atsitiktinai tiesiogiai užterštos dėl vietinio dioksinų išmetimo vykdančios pramoninės veiklos, pašarinių žaliavų užteršimo jas gaminant, perdirbant arba vežant ir dėl nelegalios veiklos arba netinkamos pašarų gamybos vadybos.
- (7) Daugiau kaip 90 % dioksinų žmonės gauna su maisto produktais. Gyvūninės kilmės maisto produktai paprastai sudaro apie 80 % viso veikimo. Gyvūnai dažniausiai dioksinų gauna su pašarais. Todėl pašarai ir – tam tikrais atvejais – dirvožemis kelia susirūpinimą kaip galimi dioksinų šaltiniai.
- (8) 2001 m. gegužės 30 d. SCF pareiškė nuomonę dėl maiste esančių dioksinų ir dioksinus primenančių PCB rizikos įvertinimo. Tai patikslinta nuomonė, pagrįsta nauja mokslo informacija, kuri buvo gauta vėliau kaip 2000 m. lapkričio 22 d. SCF šiuo klausimu priėmė nuomonę, SCF nustatė, kad dioksinų ir dioksinus primenančių PCB leistina savaitinė dozė („TWI“) yra 14 pg PSO TEQ/kg kūno svorio. Veikimo įvertiniai duomenys rodo, kad didelės Bendrijos gyventojų dalies suvartojimo dozė yra didesnė už leistiną dozę.

⁽¹⁾ OL L 115, 1999 5 4, p. 32.

- (9) Todėl, siekiant užtikrinti vartotojų apsaugą, labai svarbu sumažinti dioksinų kiekį, žmonių gaunamą su maistu. Kadangi maisto produktų tarša yra tiesiogiai susijusi su pašarų tarša, turi būti priimtas bendras sprendimas sumažinti dioksinų plitimą maisto grandine, t. y., kad žmonės gautų jų iš pašarinių žaliavų per maistui skirtus gyvūnus. Taigi su pašarinėmis žaliavomis ir pašarais susijusių priemonių taikymas yra būtinas žingsnis siekiant sumažinti žmonių gaunamą dioksinų dozę.
- (10) Gyvūnų mitybos mokslo komiteto („SCAN“) buvo paprašyta pareikšti nuomonę dėl pašarų taršos dioksinais ir PCB, įskaitant dioksinus primenančius PCB, šaltinių, dėl maistui skirtų gyvūnų suvartojamų dioksinų ir PCB, dėl šių junginių pernešimo į gyvūninės kilmės maisto produktus ir bet kokio pašaruose esančių dioksinų ir PCB poveikio gyvūnų sveikatai. SCAN priėmė nuomonę 2000 m. lapkričio 6 d. Komitetas nurodė, kad žuvų miltai ir žuvų taukai yra labiausiai užterštos pašarinės žaliavos, o Europos kilmės produktai yra labiau užteršti. Kita labiausiai užteršta medžiaga buvo gyvūniniai riebalai. Visų kitų gyvūninės ir augalinės kilmės pašarinių žaliavų užteršimo dioksinais lygis buvo palyginti mažas. Stambiųjų pašarų užteršimo dioksinais diapazonas yra platus, atsižvelgiant į vietovę, dirvožemio užterštumo laipsnį ir oro taršos šaltinių poveikį.
- (11) Įgyvendinant priemones turėtų būti siekiama sumažinti dioksinų buvimą aplinkoje ir jų išmetimą, kad būtų sumažintas aplinkos taršos poveikis pašarinių žaliavų užterstumui. SCAN rekomendavo, *inter alia*, ypatingą dėmesį skirti tam, kad būtų sumažinta labiausiai užterštų pašarinių žaliavų įtaka bendrajam maisto užterstumui.
- (12) Didžiausi leistini dioksinų ir dioksinus primenančių PCB koncentracijos kiekiai turėtų būti tinkama priemonė užkirsti kelią nepriimtina dideliu gyvūnų veikimui ir neleisti pašarams, turintiems didelį užterštumo lygį, pasiekti vartotoją, pvz., atsitiktinio užteršimo arba veikimo atvejais. Be to, didžiausias koncentracijos vertes būtina nustatyti siekiant įgyvendinti reglamentuojančių priemonių kontrolės sistemą ir užtikrinti vieningą taikymą.
- (13) Priemonės, paremtos tik dioksinų ir dioksinus primenančių PCB didžiausių leistinų koncentracijos kiekių maiste nustatymu, negalėtų pakankamai veiksmingai sumažinti žmonių veikimą dioksinais, nebent jei būtų nustatytos tokie maži koncentracijos kiekiai, kad didžioji pašarų išteklų dalis turėtų būti pripažinta netinkama gyvūnams šerti. Visuotinai pripažįstama, kad, norint veiksmingai sumažinti dioksinų kiekį pašaruose, be didžiausių leistinų koncentracijos kiekių turėtų būti taikomos aktyvų požiūrį skatinančios priemonės, įskaitant pašarų ribinės ir tikslinės koncentracijos kiekius, ir išmetimą ribojančios priemonės. Tikslinės koncentracijos kiekiai rodo koncentracijos kiekius, kurie turi būti pasiekti, kad daugumos gyventojų veikimas dioksinais galiausiai būtų sumažintas iki SCF nustatyto TWI. Ribinė koncentracija yra priemonė kompetentingoms institucijoms ir ūkio subjektams nustatyti tuos atvejus, kai reikia rasti taršos šaltinį ir imtis priemonių jį sumažinti arba pašalinti, ir ne tik neatitikimo šios direktyvos nuostatomis atveju, bet taip pat, kai rasta dioksinų koncentracija yra gerokai didesnė už įprastą foninę koncentraciją. Tokiu būdu laipsniškai bus mažinama dioksinų koncentracija pašaruose ir galiausiai bus pasiekta tikslinė koncentracija. Todėl šiuo klausimu yra skirta Komisijos rekomendacija valstybėms narėms.
- (14) Nors, žiūrint iš toksikologinių pozicijų, bet kuris koncentracijos lygis turėtų būti taikomas dioksinais, furanams ir dioksinus primenančioms PCB, šiuo metu didžiausi leistini koncentracijos kiekiai yra nustatomi tik dioksinais ir furanams, o ne dioksinus primenančioms PCB, kadangi apie pastarųjų paplitimą turimi duomenys yra labai riboti. Tačiau monitoringas, ypač dėl dioksinus primenančių PCB buvimo, bus tęsiamas, šias chemines medžiagas siekiant įtraukti į didžiausių leistinų koncentracijos kiekių sąrašus.
- (15) Dioksinų kiekio pašaruose nepriimtumas turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į esamus užterštumo foninės koncentracijos kiekius, kurie įvairioms pašarinėms žaliavoms yra skirtingi. Atsižvelgiant į foninį užterštumą, turėtų būti nustatytas griežtas bet įmanomas didžiausias leistinas kiekis.
- (16) Siekiant užtikrinti, kad visi maisto ir pašarų grandinės ūkio subjektai ir toliau dėtų visas pastangas ir imtųsi visų būtinų veiksmų dioksinų kiekiui pašaruose ir maiste apriboti, per numatytą laikotarpį turėtų būti peržiūrimi didžiausi taikytini leistini koncentracijos kiekiai, siekiant vėliau nustatyti mažesnius didžiausius leistinus kiekius. Iki 2006 m. žmonių veikimas dioksinu turėtų būti sumažintas bent 25 %.
- (17) Kombinuotuosiuose pašaruose ir augalinės kilmės pašarinėse žaliavose dioksinų kiekis paprastai nėra didelis. Kadangi augalinės kilmės pašarinės žaliavos yra didžiausia daugelio gyvūnų rūšių mitybos sudedamoji dalis, šioms pašarinėms žaliavoms taip pat turėtų būti nustatytas didžiausias leistinas kiekis. Kuo jautresnis analizės metodas, tuo dioksinų nustatymo analizė yra brangesnė ir ilgiau trunka. Kadangi svarbu išanalizuoti kuo daugiau ėminių, siūlomi didžiausi koncentracijos kiekiai yra šiek tiek didesni negu įprasti foninės koncentracijos kiekiai, jei jie yra viršutinės ribinės koncentracijos kiekiai.

- (18) Labai svarbu sumažinti suminius pašarų užterštumo dioksinais lygius. Todėl yra visiškai būtina uždrausti maišyti pašarines žaliavas ir pašarus, kurie atitinka didžiausias leistinas koncentracijas, su pašarinėmis žaliavomis arba pašarais, kuriuose šios didžiausios leistinos koncentracijos vertės yra viršytos.
- (19) Todėl Direktyva 1999/29/EB turi būti atitinkamai iš dalies keičiama.
- (20) Pašarų nuolatinis komitetas nepateikė palankios nuomonės. Todėl Komisija negalėjo priimti nuostatų, kurias planavo priimti Direktyvos 1999/29/EB 13 straipsnyje nustatyta tvarka,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyvos 1999/29/EB I ir II priedai iš dalies keičiami pagal šios direktyvos priedą.

2 straipsnis

1. Valstybės narės ne vėliau kaip iki 2002 m. liepos 1 d. priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie įgyvendina šią direktyvą. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Jos taiko šias nuostatas nuo 2002 m. liepos 1 d.

Valstybės narės, tvirtindamos šias priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą, arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant.

Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų nuostatų tekstus.

3 straipsnis

1. 1 straipsnyje nurodytos nuostatos pirmą kartą peržiūrimos ne vėliau kaip 2004 m. gruodžio 31 d., atsižvelgiant į naujus duomenis apie dioksinus ir dioksinus primenančių PCB, ypač numatant įtraukti dioksinus primenančius PCB į nustatytinų koncentracijų kiekių sąrašą.

2. 1 straipsnyje nurodytos nuostatos dar kartą peržiūrimos ne vėliau kaip 2006 m. gruodžio 31 d., siekiant gerokai sumažinti didžiausius leistinus kiekius.

4 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja jos paskelbimo *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* dieną.

5 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2001 m. lapkričio 27 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

A. NEYTS-UYTTEBROECK

PRIEDAS

Direktyvos 1999/29/EB I ir II priedai iš dalies keičiami taip:

1. I priedas iš dalies keičiamas taip:

a) lentelės „B. Produktai“ dalies 21 punktą pakeičiamas taip:

Medžiagos, produktai	Pašarai	Didžiausias kiekis mg/kg (ppm) pašaruose, kurių drėgnis yra 12 %
1	2	3
„21. Dioksinai (polichlorintų dibenzo-p-dioksino (PCDD) ir polichlorintų dibenzofuranų (PCDF) suminis kiekis, išreikštas Pasaulinės sveikatos organizacijos (PSO) toksiniais ekvivalentais, taikant PSO TEF (toksinio ekvivalentiškumo faktorius, 1997)) PCDD/F	Visos augalinės kilmės pašarinės žaliavos, įskaitant augalinius aliejus ir šalutinius produktus	0,75 ng PSO PCDD/F TEQ/kg ^(5,6)
	Mineralai	1,0 ng PSO PCDD/F TEQ/kg ^(5,6)
	Gyvūniai riebalai, įskaitant pieno ir kiaušinių riebalus	2,0 ng PSO PCDD/F TEQ/kg ^(5,6)
	Kiti sausumos gyvūnų produktai, įskaitant pieną ir pieno produktus bei kiaušinius ir kiaušinių produktus	0,75 ng PSO PCDD/F TEQ/kg ^(5,6)
	Žuvų taukai	6 ng PSO PCDD/F TEQ/kg ^(5,6)
	Žuvis, kiti vandens gyvūnai, jų produktai ir šalutiniai produktai, išskyrus žuvų taukus ⁽⁷⁾	1,25 ng PSO-PCDD/F-TEQ/kg ^(5,6)
	Kombinuotieji pašarai, išskyrus pašarus kailiniams gyvūnams, naminių gyvūnėlių ėdalą ir pašarą žuvims	0,75 ng PSO PCDD/F TEQ/kg ^(5,6)
	Žuvų pašaras Naminių gyvūnėlių ėdalas	2,25 ng PSO PCDD/F TEQ/kg ^(5,6)

b) I priedo pabaigoje įrašomos šios išnašos:

⁽⁵⁾ Viršutinė ribinė koncentracija; viršutinė ribinė koncentracija apskaičiuojama darant prielaidą, kad visos už nustatymo ribą mažesnės skirtingų giminingų junginių vertės yra lygios nustatymo ribai.

⁽⁶⁾ Šie didžiausi leistini koncentracijos kiekiai pirmą kartą peržiūrimi ne vėliau kaip 2004 m. gruodžio 31 d., atsižvelgiant į naujus duomenis apie dioksinų ir dioksinus primenančių PCB buvimą, ypač numatant įtraukti dioksinus primenančius PCB į nustatytinų kiekių sąrašą, po to bus peržiūrimi ne vėliau kaip 2006 m. gruodžio 31 d., siekiant gerokai sumažinti didžiausius leistinus koncentracijos kiekius.

⁽⁷⁾ Šviežiai žuviai, kuri yra tiesiogiai pristatoma ir be tarpinio perdirbimo naudojama kailinių gyvūnų pašarų gamybai, didžiausias leistinas koncentracijos kiekis netaikomas. Produktai, perdirbti gyvūnų baltymai, gauti iš šių kailinių gyvūnų, negali patekti į maisto grandinę, todėl jais draudžiama šerti auginamus gyvūnus, kurie yra laikomi, penimi arba veisiami maistui.“

2. II priedas taisomas taip:

a) lentelės A dalies 4 punktą pakeičiamas taip:

Medžiagos, produktai	Pašarai	Didžiausias kiekis mg/kg (ppm) pašaruose, kurių drėgnis yra 12 %
1	2	3
„4. Dioksinai (polichlorintų dibenzo-p-dioksinų (PCDD) ir polichlorinų dibenzofuranų (PCDF) suminis kiekis, išreikštas Pasaulinės sveikatos organizacijos (PSO) toksiniais ekvivalentais, taikant PSO TEF (toksinio ekvivalentiškumo faktorius, 1997)) PCDD/F	Visos augalinės kilmės pašarinės žaliavos, įskaitant augalinius aliejus ir šalutinius produktus	0,75 ng PSO PCDD/F TEQ/kg ^(2,3)
	Mineralai	1,0 ng PSO PCDD/F TEQ/kg ^(2,3)
	Gyvūniniai riebalai, įskaitant pieno ir kiaušinių riebalus	2,0 ng PSO PCDD/F TEQ/kg ^(2,3)
	Kiti sausumos gyvūnų produktai, įskaitant pieną ir pieno produktus bei kiaušinius ir kiaušinių produktus	0,75 ng PSO PCDD/F TEQ/kg ^(2,3)
	Žuvų taukai	6 ng PSO PCDD/F TEQ/kg ^(2,3)
	Žuvis, kiti vandens gyvūnai, jų produktai ir šalutiniai produktai, išskyrus žuvų taukus ⁽⁴⁾	1,25 ng PSO PCDD/F TEQ/kg ^(2,3)
	Kombinuotieji pašarai, išskyrus pašarus kailiniams gyvūnams, naminių gyvūnėlių ėdalą ir pašarą žuvims	0,75 ng PSO PCDD/F TEQ ^(2,3)
	Žuvų pašaras Naminių gyvūnėlių ėdalas	2,25 ng PSO PCDD/F TEQ/kg ^(2,3) “

b) A dalies pabaigoje išbraukiama 2 išnaša ir pakeičiama šiomis išnašomis:

- „⁽²⁾ Viršutinė ribinė koncentracija; viršutinė ribinė koncentracija apskaičiuojama darant prielaidą, kad visos už nustatymo ribą mažesnės skirtingų giminingų junginių vertės yra lygios nustatymo ribai.
- ⁽³⁾ Šie didžiausi leistini koncentracijos kiekiai pirmą kartą peržiūrimi ne vėliau kaip 2004 m. gruodžio 31 d., atsižvelgiant į naujus duomenis apie dioksinų ir dioksinus primenančių PCB buvimą, ypač numatant įtraukti dioksinus primenančius PCB į nustatytinų kiekių sąrašą, po to bus peržiūrimi ne vėliau kaip 2006 m. gruodžio 31 d., siekiant gerokai sumažinti didžiausius leistinus koncentracijos kiekius.
- ⁽⁴⁾ Šviežiai žuviai, kuri yra tiesiogiai pristatoma ir be tarpinio perdirbimo naudojama kailinių gyvūnų pašarų gamybai, didžiausias leistinas koncentracijos kiekis netaikomas. Produktai, perdirbti gyvūnų baltymai, gauti iš šių kailinių gyvūnų, negali patekti į maisto grandinę, todėl jais draudžiama šerti auginamus gyvūnus, kurie yra laikomi, penimi arba veisiami maistui.“